

BAŞLARKEN

Saygıdeğer meslektaşlarımız;

Veteriner Farmakoloji ve Toksikoloji Derneği'nin 2009 yılında yapılan 6. Olağan Genel Kurulu'nun ardından göreve başladık. Aradan yaklaşık 3 yıllık bir zaman geçti; bu süreç içerisinde Yönetim Kurulu olarak samimi bir gayret içerisinde çalıştık. Dernek olarak özelde ihtisas alanımız ile ilgili; genelde ise mesleğimiz ile ilgili önemli çalışmalar gerçekleştirdik. Özellikle meslektaşlarımız arasında iletişime yardımcı olabilecek şekilde ve bilgi paylaşımını artırmak amacıyla bir Bülten çıkartılması kararı aldık ve bugün memnuniyetle görüyoruz ki; sürekliliği olacak şekilde her altı ayda bir çıkartılan Bülten'in altıncı sayısına ulaştık. Yine görevde bulunduğumuz bu süreçte derneğimizin tanıtımının yapılacağı bir İnteraktif CD çalışması gerçekleştirdik.

Bu dönem içerisinde III. Ulusal Veteriner Farmakoloji ve Toksikoloji Kongre'sini de başarılı bir şekilde gerçekleştirdik. Derneğimiz öncülüğünde ve Adnan Menderes Üniversitesi Veteriner Fakültesi'nin ev sahipliğinde Kuşadası Pine Bay Resort Holiday'de söz konusu Kongre tamamlanmıştır. Kongreye ulusal ve uluslararası düzeyde katılım sağlanmış, kongre kapsamında iki Çalıştay ve bir de Panel gerçekleştirilmiştir. Yönetimde olduğumuz bu dönemde derneğimiz tarafından organize edilen diğer önemli bir etkinlik de "Veteriner Farmakokinetik Çalıştay" olmuştur. Söz konusu Çalıştay 24 Eylül 2011 tarihinde Ankara'da Büyük Anadolu Otel'inde başarıyla gerçekleştirilmiştir.

2011 yılının Dünya Veteriner Hekimliği Yılı olarak ilan edilmesi nedeniyle bu yıl için Derneğimiz tarafından masa takvimi ve bloknot hazırlanarak gerek üyelerimize gerekse ilgili kurum ve kuruluşlara Derneğimizin bir etkinliği olarak gönderilmiştir. Ayrıca masa takvimi çalışması 2012 yılı için de yeniden gerçekleştirilmiş ve ilgili yerlere dağıtım yapılmıştır.

Değerli meslektaşlarımız; bu Dönemdeki çalışmalarımızda meslek örgütleri ile de yakın işbirliği içinde olunmuş; Türk Veteriner Hekimleri Birliği, Küçük Hayvan Veteriner Hekimleri Derneği, VİSAD gibi kurumlar ile ortak çalışmalar gerçekleştirmiştir. Bu kapsamda olacak şekilde Küçük Hayvan Veteriner Hekimleri Derneği ile "Kedi ve Köpekler İçin Zehirli Bitkiler" başlıklı bir Poster çalışması yapılmıştır.

Bununla birlikte bizler için gurur verici bir başarı da Türk Veteriner Hekimleri Birliği ile birlikte; Dünya Veteriner Hekimleri Günü kutlamaları kapsamında hazırladığımız "Veteriner Hekimlikte Antibiyotikler: Antibiyotiklere Direnç ve Direncin Çok Yönlü Etkileri" konulu Broşürün; Dünya Veteriner Hekimleri Birliği ve Dünya Hayvan Sağlığı Örgütü tarafından yapılan ortaklaşa değerlendirme sonucunda BİRİNCİ olarak seçilmesi olmuştur.

Diğer taraftan 18-20 Ekim 2012 tarihlerinde Ankara'da gerçekleştirilecek olan "Bilinçli Antibiyotik Kullanımı ve Antimikrobiyal Direnç Sempozyumu" ile "IV. Zoonotik Hastalıklar Sempozyumu (Gıda Kaynaklı Patojenler)" etkinliklerinde Derneğimiz de paydaş kurumlar arasında yer almaktadır.

Saygıdeğer meslektaşlarımız; yaklaşık üç yıl süre içerisinde gerçekleştirdiğimiz bu etkinliklerle birlikte görev süremizi

tamamlamış bulunmaktayız; Derneğimizin 7. Olağan Genel Kurulu Eylül 2012'de Ankara'da yapılacaktır. Buna ilişkin duyurular web sayfamızdan yayınlanacak ve e-mail ile bildirilecektir. Bütün bu düşüncelerle bu dönem içerisinde görev yapan arkadaşlarıma teşekkür eder; hepinize saygılarımı sunarım.

Prof.Dr. Ender YARSAN

Yönetim Kurulu Başkanı

Türk Veteriner Hekimleri Birliği Ziyaret Edildi

Veteriner Farmakoloji ve Toksikoloji Derneği tarafından; Dernek Başkanı Prof.Dr. Ender Yarsan, Başkan Yardımcısı Dr. Levent Altıntaş ve Genel Sekreter Dr. Begüm Yurdakök ile birlikte Ankara Üniversitesi Veteriner Fakültesi Farmakoloji ve Toksikoloji Anabilim Dalı Öğretim Üyeleri Prof.Dr. Sezai Kaya ve Prof.Dr. Emine Baydan 3 Temmuz 2012 tarihinde Türk Veteriner Hekimleri Birliğini ziyaret etmişlerdir. Ziyaret sırasında TVHB Merkez Konseyi Başkanı Dr. Mehmet Alkan ile karşılıklı olarak mesleki konularda görüşülmüş; Dernek tarafından TVHB'ne bir adet "Mehmet Akif Ersoy Tablo'su" hediye edilmiştir.

İçindekiler

TVHB Ziyaret Edildi	1
Dünya Veteriner Hekimleri Birliği'nden Birincilik Ödülü	2
Anabilim Dallarımızı Tanıyalım	2
Hayvansal Gıdalarda Kalıntı Sorunu	3
Haberler	7
Yakın Tarihte Gerçekleştirilecek Olan Etkinlikler	8
Derneğe Üye Olmak İçin Ne Yapmalıyım	8

Dünya Veteriner Hekimleri Birliği'nden Birincilik Ödülü

Türk Veteriner Hekimleri Birliği ve Veteriner Farmakoloji ve Toksikoloji Derneği tarafından Dünya Veteriner Hekimleri Günü kutlamaları kapsamında; Prof.Dr. Ender YARSAN tarafından hazırlanan "Veteriner Hekimlikte Antibiyotikler: Antibiyotiklere Direnç ve Direncin Çok Yönlü Etkileri" konulu Broşür; Dünya Veteriner Hekimleri Birliği ve Dünya Hayvan Sağlığı Örgütü tarafından yapılan ortaklaşa değerlendirme sonucunda BİRİNCİ olarak seçilmiştir. Konuyla ilgili bilgi Dünya Veteriner Hekimleri Birliği Executive Direktörü Dr. Jan VARTEN aracılığı ile tarafımıza iletilmiştir. Söz konusu Birincilik Ödülü OIE toplantısı nedeni ile Paris (Fransa)'de bulunan Bakanlık Heyetine, Açılış Programında takdim edilmiştir. Birincilikle taltif edilmiş olmasından dolayı son derece Onur duyduğumuz bu Ödülün Ülkemize ve Meslektaşlarımıza hayırlı olmasını temenni ederiz.

ANABİLİM DALLARIMIZI TANIYALIM

Ülkemizdeki Veteriner Fakültesi Farmakoloji ve Toksikoloji Anabilim Dallarını kuruluş yıllarına göre tanımaya devam ediyoruz. Bu sayımızda da Yüzüncü Yıl Üniversitesi Veteriner Fakültesi Farmakoloji ve Toksikoloji Anabilim Dalı'na yer verilmiştir.

Yüzüncü Yıl Üniversitesi Veteriner Fakültesi Farmakoloji ve Toksikoloji Anabilim Dalı

Yüzüncü Yıl Üniversitesi Veteriner Fakültesi Farmakoloji ve Toksikoloji Anabilim Dalı, Veteriner Fakültesi'nin kuruluşu ile lisans eğitimine İç Hastalıkları ve Farmakoloji-Toksikoloji Anabilim Dalı olarak başlamış, 1993 yılından itibaren Yüksek Lisans ve Doktora eğitimine İç Hastalıkları ve Farmakoloji-Toksikoloji Anabilim Dalı altında 1994 yılında ise İç Hastalıkları Anabilim Dalından ayrılarak Farmakoloji ve Toksikoloji Anabilim Dalı olarak günümüze kadar devam etmiştir.

Anabilim Dalı Genel Bilgiler

Anabilim Dalında 2 Profesör, 1 Yrd.Doç.Dr., 1 Arş.Gör.Dr. görev yapmaktadır. Lisans eğitiminde, Genel Farmakoloji, Özel Farmakoloji, Toksikoloji, Klinik Farmakoloji (Seçme-

li) ve Hayvansal Gıdalarda İlaç Kalıntıları (Seçmeli) dersleri verilmektedir. Ayrıca 5. sınıf öğrencilerine de Veteriner Hekimliği intörn programı çerçevesinde Farmakoloji ve Toksikoloji alanında eğitim verilmektedir. Eğitim faaliyetlerinin yanında Anabilim Dalında başlıca antinosiseptif, antihipertansif, antidiyabetik, hepatoprototektif, analjezik-antiinflamatuvar ayrıca farmakokinetik ve biyoeşdeğerlik alanlarında araştırmalar yapılmakta ve çalışmalara devam edilmektedir.

Anabilim Dalı Laboratuvarları

Yüzüncü Yıl Üniversitesi Veteriner Fakültesi Farmakoloji ve Toksikoloji Anabilim Dalı bünyesinde iki adet araştırma laboratuvarı mevcuttur. Laboratuvarlarında; spektrofotometre, rotarod, activity cage, tail flick, pletismometre, rat/fare tansiyon cihazı, RİA, İTK, izole organ cihazı ve rotary evaporatör cihazları bulunmaktadır. Halen Anabilim Dalı laboratuvarlarında YYÜ BAP Başkanlığınca desteklenen 1 proje yürütülmektedir.

Anabilim Dalı Öğretim Üyeleri

Prof.Dr. İdris TÜREL

1967 Yılında Adana'nın Pozantı ilçesinde doğdu. İlkokulu Fındıklı köyünde, Ortaokul ve Lise öğrenimini Adana'da tamamladı. 1985 yılında İstanbul Üniversitesi Veteriner Fakültesi'ne girerek, 1990'da Veteriner Hekim olarak mezun oldu. Askerlik görevini Aralık 1991-Aralık 1992 yılları arasında Asteğmen olarak Balıkesir'de tamamladı. Askerlik sonrası özel bir ilaç firmasında 6 ay çalıştı. Ekim 1993'de Yüzüncü Yıl Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Farmakoloji ve Toksikoloji Anabilim Dalı'nda Doktora eğitimine başladı. 24.06.1995 tarihinde YYÜ Veteriner Fakültesi Farmakoloji ve Toksikoloji Anabilim Dalı'na Araştırma Görevlisi olarak atandı. Temmuz 1997'de doktora eğitimini tamamladı ve Kasım 1997 tarihinde YYÜ Veteriner Fakültesi Farmakoloji ve Toksikoloji Anabilim Dalı'na Yardımcı Doçent olarak atandı. 26 Nisan 2004 tarihinde Doçent unvanı ve yetkisi verildi. 2010 yılında Prof.Dr. unvanını aldı. 2012 yılında YYÜ Eczacılık Fakültesi Kurucu Dekanlığı'na atandı. Halen Yüzüncü Yıl Üniversitesi Veteriner Fakültesi Farmakoloji ve Toksikoloji Anabilim Dalı'nda öğretim üyesidir. Evli ve dört çocuk babasıdır.

İletişim: Tel 0 432 225 15 71
E-posta: iturel@yyu.edu.tr

Soldan sağa: Yrd.Doç.Dr. Ufuk Mercan Yücel, Prof.Dr. Orhan Yılmaz, Prof.Dr. İdris Türel, Arş.Gör.Dr. Ahmet Cihat Öner

Prof.Dr. Orhan YILMAZ

1963 yılında Bursa'da doğdu. İlk ve orta eğitim ve öğrenimini Bursa'da tamamladı. 1980 yılında girdiği Uludağ Üniversitesi Veteriner Fakültesi'nden 1985 yılında mezun oldu. Aynı yıl içerisinde Uludağ Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü'ne bağlı olarak Veteriner Fakültesi Farmakoloji ve Toksikoloji Anabilim Dalı'nda Doktora eğitimine başladı. 1986 yılında Veteriner Fakültesi Farmakoloji ve Toksikoloji Anabilim Dalı'nda Arş.Gör. olarak göreve başladı. 1990 yılında doktorasını tamamladıktan sonra, 1993 yılında Yrd. Doç.Dr., 1995 yılında Doç.Dr., 2002 yılında Prof.Dr. olarak akademik hayatına Yüzüncü Yıl Üniversitesi'nde devam etti. Halen Yüzüncü Yıl Üniversitesi Veteriner Fakültesi Farmakoloji ve Toksikoloji Anabilim Dalı'nda öğretim üyesidir. Evli ve 1 çocuk babasıdır.

İletişim: Tel 0 432 225 15 88
E-posta: oyilmaz@yyu.edu.tr

Yrd.Doç.Dr. Ufuk Mercan YÜCEL

1978 yılında Van'da doğdu. İlk, orta ve lise öğrenimini aynı ilde tamamladı. 1996 yılında Fırat Üniversitesi Veteriner Fakültesi'nde lisans öğrenimine başladı ve 2001 yılında Yüzüncü Yıl Üniversitesi Veteriner Fakültesi'nden Veteriner Hekim ünvanıyla mezun oldu. 2003 yılında Veteriner Fakültesi Farmakoloji ve Toksikoloji Anabilim Dalı'nda doktora öğrenimine başladı. 2004 yılında Arş.Gör. olarak göreve başladı. 2009 yılında Yrd.Doç.Dr. olarak atandı. Halen Yüzüncü Yıl Üniversitesi Veteriner Fakültesi Farmakoloji ve Toksikoloji Anabilim Dalı'nda görev yapmaktadır. Evli ve bir çocuk annesidir.

İletişim: Tel 0 432 225 15 74

Arş.Gör.Dr. Ahmet Cihat ÖNER

1980 yılında Konya'da doğdu. İlk, orta ve lise öğrenimini 1997'de tamamladı. 1999 yılında girdiği Selçuk Üniversitesi Veteriner Fakültesi'nden 2004 yılında Veteriner Hekim ünvanı olarak mezun oldu. Yüzüncü Yıl Üniversitesi Veteriner

Fakültesi Farmakoloji ve Toksikoloji Anabilim Dalı'nda 2007 yılı içerisinde Arş.Gör. olarak akademik hayatına ve Yüzüncü Yıl Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü'nde doktora eğitimine başladı. 2012 yılında doktora eğitimini tamamladı. Halen Yüzüncü Yıl Üniversitesi Veteriner Fakültesi Farmakoloji ve Toksikoloji Anabilim Dalı'nda Arş.Gör.Dr. olarak görev yapmaktadır. Evlidir.

İletişim: Tel 0 432 225 15 73
E-posta: ahmetcihatoner@yyu.edu.tr, ahmetcihatoner@hotmail.com

HAYVANSAL GIDALARDA KALINTI SORUNU

Prof.Dr. Ender YARSAN

Veteriner Farmakoloji ve Toksikoloji Derneği Başkanı

Veteriner Hekimliğinde kullanılan ilaçlar hayvanlarda hastalıkların önlenmesi ve sağaltımı, davranışların değiştirilmesi, gelişmenin hızlandırılması, yemden yararlanmanın ve verimin artırılması amaçlarıyla uygulama alanı bulurlar. Veteriner ilaçları içerisinde kullanım boyutu açısından ilk sırayı kemoterapötik ilaçlar alır; bununla birlikte hormon, vitamin, mineral vb maddeler de yaygın şekilde kullanım alanına sahiptirler. Özellikle antibiyotiklerin kullanılması ile geçmişte hayvanlarda önemli kayıplara yol açmış birçok hastalık bugün daha ortaya çıkmadan engellenebilmektedir.

Gerek hayvanlar gerekse bitkiler veya tarım ürünleri ile bunların çevresinde kullanılan ilaç ve kimyasal maddelerin birçoğu uygulandıkları yerlerde ve canlıların vücudunda kısmen parçalanarak etkisiz veya zararsız hale getirilirken, bazıları (organik klorlu bileşikler, dioksinler, dibenzofuranlar, PCB'ler, PBB'ler, metaller, bazı mantar ilaçları gibi) da son derece yavaş ayrışmaları dolayısıyla, giderek artan miktarlarda birikirler; gıda zincirine giren bu maddeler, nihai tüketici durumundaki insanlara kadar ulaşırlar.

Hayvansal kökenli gıdalardaki ilaç kalıntıları; insan sağlığı; ülke ekonomisi ve uluslararası boyutu yönüyle önemlidir. Özellikle gıda değeri olanlarda olmak üzere, hayvanlarda ilaç kullanımı söz konusu olduğu sürece, et, süt, yumurta, bal gibi gıdalarda ilaç kalıntılarının bulunması güncelliğini koruyacaktır. Bu durumda, veteriner hekimliği ilaçlarının hayvanlarda bilinçli ve kontrollü kullanımı ile hayvansal gıda maddelerinin ilaç kalıntılarıyla kirlenme tehlikesi ve boyutu en aza indirilebilir. Unutulmaması gereken durum tolerans düzeyinin üzerindeki kalıntıların tüketici sağlığı yönüyle büyük risk teşkil etmesidir.

Gıdalardaki ilaç kalıntılara karşı tüketici sağlığının etkin biçimde korunabilmesi için her çeşit hayvansal gıdada bulunacak ilaç kalıntısı çeşitlerinin ve kirlenme düzeylerinin sınırlandırılması son derece önem taşır.

Hayvansal Gıdalarda Kalıntı Oluşumuna Neden Olan Faktörler

1. Vücudun kalıntıdan (ilaçtan) arınma süresine dikkat edilmemesi

a. Kesim öncesi bekleme süresi: Gıda değeri olan doku ve organlarda, istenmeyen veya zehirleyici etkileri bakımından önem taşıyan ilaç veya kimyasal madde kalıntılarının, tüketiciler için güvenli bir düzey veya yoğunluğa inene kadar ilaç uygulanan hayvanların kesilmemesi gereken süreyi ifade eder. Hayvanlarda sağaltımın durdurulması ile kasaplık olarak kesilmeleri arasında geçmesi gereken süre anlamına da gelir. Belirtilen süre sonunda hayvanın yenilebilir doku ya da organlarındaki ilaç veya kimyasal madde veya metabolit kalıntılarının tüketici sağlığı bakımından tehlike oluşturmayacak miktara veya düzeye indiği kabul edilir. Kesim öncesi bekleme süresi hayvanda kullanılması onanmış ilacın önerilen doz, hedef hayvan türü, uygulama yolu, doz aralığında kullanılması durumunda geçerlidir. Kesim öncesi bekleme süresi sağlıklı-hedef hayvanlarda yapılan deneysel çalışmalarla belirlenir; bu süre ilaç çeşidi, üretici firma, formülasyon ve formülasyon şekli (suda çözünebilir veya dağılılabılır toz, uzun-kısa etkili enjeksiyonluk çözelti gibi), ilacın vücuttaki hareketi, uygulama yolu, hayvanın türü gibi çeşitli faktörlere göre genellikle birkaç günle-birkaç hafta arasında değişir; buna göre de, bir etkin madde için birden çok kesim öncesi bekleme süresi bulunabilir.

Aynı durum süt ve yumurta için de söz konusudur. İlaç hasta hayvanda kullanıldığı için, vücuttaki hareketi değişebileceğinden, bunlarda ilaç için kesim öncesi bekleme süresi sağlıklı hayvanlarda önceden belirlenmiş olan süreye uymayabilir; bu durumda hekim tarafından kalıntı-kinetik ilişkisi değerlendirilmelidir. İlaçla ilgili herhangi bir kayıt yoksa kanatlı ve memeliler için kesim öncesi bekleme süresi geçici olarak 28 gün olarak belirlenir.

b. Yumurta ve sütün kullanılmama süresi: Süt hayvanları ve yumurta tavuklarında ilaç kullanımı devam ettiği sürece ve uygulamanın kesilmesini takiben belli bir süre ilaç veya metabolit kalıntıları süt ve yumurtaya da yansır; dolayısıyla, bunlardaki ilaç kalıntıları tüketici sağlığını olumsuz yönde etkilemeyecek düzeye inene kadar bu tür gıdaların tüketilmemesi gerekir. Genel bir kural olarak organik bazik ilaçlar süte kolay geçer ve uzun süreyle atılırlar. İlaçla ilgili herhangi bir kayıt yoksa geçici olarak sağaltım süresince ve sağaltımı izleyen yedi gün boyunca elde edilen yumurtalar ve sütlerin insan tüketiminde kullanılmaması kuralı uygulanır.

c. Balıkların avlanılmama süresi: Balıkların fizyolojisi suyun sıcaklığına göre değişir; beslenmeleri, metabolizmaları ve ilaçların farmakokinetiği de suyun sıcaklığına sıkı sıkıya bağlıdır. Birçok ilaç için kullanımı takiben avlanmama süresinin belirlenmesi son derece zordur. Onun için, çoğu kez, genel bir ilkeden hareketle ilaçla ilgili bekleme süresi belirlenir. Buna göre, 500 derece gün birimi dikkate alınır; bu rakam suyun sıcaklığına bölünüp, o madde için bekleme veya balığın avlanmama süresi belirlenir.

2. Farmasötik şekil

Kalıntıya yol açma tehlikesi bakımından ilaç formülasyonu da son derece önemlidir. Özellikle enjeksiyonluk müstahzarlar olmak üzere, tabletler, büyütme faktörleri ve meme-içi preparatlar diğerlerine göre daha fazla önem taşırlar. Enjeksiyonluk preparatlar içinde de Kİ veya DA yolla verilen uzun etkili-yavaş salıveren formülasyonlar (penisilin, amoksisilin, oksitetrasiklin gibi ilaçların uzun etkili şekilleri) özellikle önemlidir.

3. Uygulama yolu

İlaçların uygulama yolu da farmasötik şekillerinde belirtilen sırayı izler. Enjeksiyon, ağızdan tablet ve yeme katılarak verilme, meme-içi uygulama kalıntılara yol açma bakımından diğer yollara göre daha önemlidir. Özellikle uzun etkili müstahzarların kullanılması halinde, ilacın plazma, doku ve organlardaki seviyesi bulunmasına izin verilen düzeyinin altına indiğinde bile Kİ uygulama yerinde uzun süreli kalıntı bulunma tehlikesi vardır.

4. İlaç çeşidi

Kalıntıya yol açan ilaçlar içinde başlıca streptomisin, penisilin, oksitetrasiklin, gentamisin, neomisin, sülfonamidler, ivermektinler gibi antibiyotikler bulunmaktadır. Penisilin, oksitetrasiklin gibi ilaçlarda esas sebebi uzun etkili tuzları veya müstahzarlarının kullanılması oluşturur. Streptomisin, neomisin, gentamisin gibi ilaçlarda ise böbreğe özel ilgiyle bağlanmaları oluşturur.

5. Etiket dışı-ilaç kullanımı

Terim, kullanılması onaylanmamış ilaç veya formülasyonun gıda hayvanında kullanılması veya onaylı ilaç veya formülasyonun hayvanda onanmamış bir şekilde (dozun artırılması, uygulama yolunun değiştirilmesi, doz aralığının kısaltılması gibi) kullanılmasını ifade eder. Genel bir kural olarak, herhangi bir ilaç prospektüsüyle uygun olmayan bir biçimde gıda değeri taşıyan veya gıda elde edilen hayvanlarda kul-

lanılmamalıdır. Hekim bazen gıda değeri olan hayvanlarda etiket-dışı ilaç kullanmak zorunda kalabilir. Bunun başlıca gerekçeleri mevcut hastalığın sağaltımında kullanılacak ruhsatlı ilacın mevcut olmaması, ruhsatlı ilacın önerilen dozda etkisiz kalması ve böylece istenilen etkiyi oluşturabilmek için daha yüksek dozlarda kullanılması gereğidir.

6. Beşeri ilaçların kullanılması

Veteriner hekimlikte ruhsatlı müstahzarları olmadığından, beşeri hekimlik için ruhsatlı ilaçlardan bazıları (kalp glikozidleri, ağrı kesiciler, anesteziyotikler, insülin, antidotlar gibi) bazen zorunlu olarak kullanılır. Bunlar için kalıntılarla ilgili herhangi bir düzenleme bulunmadığından, gıda değeri olan hayvanlarda kullanılırlarsa, gıdalarda kirlenme tehlikesi taşır. Bu ilaçlar zorunlu olmadıkça kullanılmamalı; kullanıldıklarında da hekim tarafından kalıntı tehlikesi sebebiyle hayvanlar izlenmelidir.

İlaç Kalıntılarının Neden Olabileceği Olumsuzluklar

1. İlaç alerjisi

İlaçlardan çoğu bağışıklık sistemini uyarak, çeşitli tiplerde alerjik tepkimeye yol açarlar. Bu türden ilaçların kalıntısını içeren gıdaların da benzeri etkileri söz konusu olabilir. Penisilinler çok küçük miktarlarda (5 ünite veya 3 µg) alerjik tepkime sonucu ölüme yol açabilirler. Kloramfenikol alerjik tepkime ile ölüme götürecektir ölçüde kemik iliğini baskı altına alabilir. Kloramfenikolün yol açabileceği etkilerden kaçınmak için, ülkemiz de dahil, birçok ülkede gıda için yetiştirilen hayvanlarda kullanılması yasaklanmıştır.

2. Farmakolojik etki

Gıdalardaki ilaç kalıntıları genellikle farmakolojik etkiye yol açabilecek miktarlarda bulunmazlar. Son derece etkin bazı maddeler, hayvanların kesim öncesi bekletme süresine dikkat edilmeksizin kesilmeleri durumunda, kendilerini içeren gıdaların tüketilmesiyle insanlarda istenmeyen etkilere sebep olabilmektedir. 1990'da Fransa'da klenbuterol kullanılmış buzağuların karaciğerini yiyen 22 kişide böyle bir durumla karşılaşmıştır.

3. Karsinojenik etki

Deney hayvanlarında yapılan çalışmalarla karsinojenik olduğu ortaya konulan maddelerin gıda değeri olan hayvanlarda kullanılmasına izin verilmez. Böyle madde kalıntılarının uzun süreyle tüketilmesi insanlar için de karsinojenite tehlikesi taşır. Karsinojenik etkisi olan bazı maddeler şu şekilde sıralanabilir; kloramfenikol, nitrofuranlar, imidazol bileşikler (metronidazol, ronidazol gibi), bazı sülfonamidler, aristoloşiya türleri, kolşisin, bazı ağrı kesiciler (ksilazin gibi), bazı pestisitler.

4. Gıda endüstrisi

Antibiyotikler vücudu, sütle de terk ederler. Sütlerdeki antibiyotik kalıntıları bunların teknolojik olarak işlenmesini (yoğurt, peynir yapımı gibi) ciddi biçimde etkiler. Bazı antibiyotikler plazmadakinin birçok katı miktarlarda süte geçebilir. Günlerce, bir yandan tüketici sağlığını olumsuz yönde etkileyebilecek, diğer yandan da sütteki bakteri kültürünü

baskılayabilecek miktarlarda sütte bulunabilirler. Antibiyotik uygulanmış hayvanların etleri sucuk ve benzeri ürünlerin hazırlanmasına uygun değildir. Etlerde bulunan ilaç kalıntıları nitratın nitrite indirgenmesini sağlayacak nitrat redüktaz gibi enzimlerin etkinliğini engeller. Nitrozomiyogloblin şekillenemez ve sucuğun doğal rengi oluşamaz.

5. Dirençli suşların ortaya çıkması

Et, süt gibi gıdalarda kalıntı halinde veya düşük yoğunlukta bulunan antibiyotiklerin bu türden ortamlarda bakterilerde dirençli suşların ortaya çıkmasına yol açabileceği kabul edilir; bu durumla ilgili yeterli bilgi yoktur. Antibakteriyel madde uygulanmış hayvanlardan elde edilen gıdalar tüketicilerde daha sık ve şiddette gıda zehirlenmelerine sebep olurlar; bunun, ilaç verilen hayvanlarda dirençli bakteri suşlarından ileri geldiği sanılmaktadır.

6. Cinsiyet özelliklerinin değişmesi

Anabolik etkili maddelerin kullanılması ile gıdalarda bulunacak kalıntıların insanlarda cinsiyet özelliklerinde değişikliğe yol açabilecekleri kabul edilir. Hayvanlarda uygulama hatası veya zorunlu kesim yapılması durumları hariç, böyle bir kullanımla hayvansal gıdalarda bulunan ilaç kalıntısının miktarı insanlarda cinsiyet özelliklerinde değişikliğe yol açabilecek ölçüde yüksek değildir. Uygun şekilde kullanılan ve kesilen hayvanlardan sağlanan etten 500 g yenildiğinde, vücuda giren kalıntı halindeki;

Östradiol-17B miktarı erkeklerde günlük salgılananın 1/15.000'i, dişilerde ise birkaç milyonda biri kadardır.

Progesteron miktarı erginlik öncesi çocuklarda salgılanan miktarın (150 µg) 1/500'ü (300 ng) kadardır.

Testosteron miktarı da yine vücutta saldıran miktarın birkaç binde biri kadardır.

7. Sindirim kanalı bakteri topluluğunun değişmesi

Bağırsak içeriğinde 1x10¹¹/g bakteri bulunur. Sindirime yardımcı olmaları yanında, hastalık yapıcı bakterilerin üremeleri ve girişine karşı engel olarak iş görürler; önemli fizyolojik görev yaparlar. Gıdalardaki antibiyotik kalıntıları insanların bağırsaklarındaki bakteri topluluğu (400'den fazla tür vardır; bunların >90 obligat anerobik 30 türde "bilhassa Bacteroides, Fusobacterium, Eubacterium, Clostridium, Ruminococcus, Peptostreptococcus, Peptococcus olmak üzere" bulunur) arasındaki ekolojik dengeyi bozar. Kalıntı halinde en çok 1.5 mg/60 kg c.a./gün miktarda antibiyotik alınmasına izin verilmektedir. Bu miktar bir insanın günde 1.5 kg gıda tüketeceği, 1 kg gıdada bulunacak ≤1 mg antibiyotiğin de mikrobiyolojik bir zararının olmayacağı esasına dayanır. Antibiyotiklerin kabul edilebilir günlük alım miktarları ve tolerans düzeylerinin belirlenmesinde bu durum da göz önüne alınmaktadır.

Mevzuat

Kalıntı izleme programlarında kalıntısı aranacak maddelerin listesi veya grubu ile kalıntı aranacak gıda maddeleri AB'nin 96/23/EC direktifinde ifade edilmiştir. Bu yöndeki uygulamalar Türkiye'de "Canlı Hayvanlar ve Hayvansal Ürünlerde Belirli Maddeler ile Bunların Kalıntılarının İzlen-

mesi İçin Alınacak Önlemlere Dair Yönetmelik” (17.12.2011 tarih ve 28185 sayılı RG) ile düzenlenmiştir.

Ülkemizde konuyla ilgili mevzuat değerlendirildiğinde 5996 Sayılı Veteriner İşleri Bitki Sağlığı, Gıda ve Yem Kanunu kapsamında hazırlanan yönetmelikler bu yönüyle önemlidir. Daha önce hazırlanmış olan birçok yönetmelik değiştirilerek son şekilleri verilmiştir.

- Veteriner Hizmetleri, Bitki Sağlığı, Gıda ve Yem Kanunu (11.06.2010 tarih ve 5996 RG).
- Türk Gıda Kodeksi Yönetmeliği (29.12.2011 tarih ve 28157 RG).
- Türk gıda kodeksi hayvansal gıdalarda bulunabilecek veteriner ilaçlarına ait farmakolojik aktif maddelerin sınıflandırılması ve maksimum kalıntı limitlerinin belirlenmesi hakkında tebliğ (29.04.2011 tarih, 27919 sayılı RG).
- Canlı Hayvanlar ve Hayvansal Ürünlerde Belirli Maddeler ile Bunların Kalıntılarının İzlenmesi İçin Alınacak Önlemlere Dair Yönetmelik (17.12.2011 tarih ve 28185 sayılı RG).
- Veteriner Tıbbi Ürünler Hakkında Yönetmelik (24.12. 2011 Tarih Ve 28152 Sayılı RG).
- Türk Gıda Kodeksi Gıda Katkı Maddeleri Yönetmeliği (29.12.2011 Tarih ve 28157 (3. Mükerrer) Sayılı RG).
- Türk Gıda Kodeksi Bulaşanlar Yönetmeliği (29.12.2011 Tarih ve 28157 (3. Mükerrer) Sayılı RG).
- Gıda Değeri Olan Hayvanlara Uygulanması Yasaklanan ve Belli Başlı Şartlara Bağlı Hormon ve Benzeri Maddeler Hakkında Tebliğ (2003/18; 19.06.2003 tarih, 25143 sayılı RG).

Türkiye’de ilgili mevzuatların doğrultusunda Ulusal Kalıntı İzleme Planı sürdürülmektedir. Bu plan kapsamında; beyaz et ve canlı kanatlılar; su canlıları; süt ve balda “Canlı Hayvanlar ve Hayvansal Ürünlerde Belirli Maddeler ile Bunların Kalıntılarının İzlenmesi İçin Alınacak Önlemlere Dair Yönetmelik” kapsamında belirtilen maddeler yönünden analizler yapılmaktadır. Söz konusu Yönetmelik 96/23/EC sayılı AB Direktifi esas alınarak hazırlanmıştır. Analizler Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı’nın ilgili birimlerinde yapılmaktadır. Yapılacak analizler için Örneklem Stratejisi ile Örneklem Seviyeleri ve Sıklığı da ilgili Yönetmeliğin Ek 3 ve Ek 4 maddelerinde belirtilmiştir.

Sonuç ve Öneriler

Hayvansal gıdalarda veteriner ilaçlarından ileri gelebilecek kalıntıların önlenmesi konusunda sorumluluk sahibi faktörler ve öneriler sıralanacak olursa;

- Reçeteyi düzenleyen veya sağaltımı yapan veteriner hekim,
- Hayvan yetiştiricisi veya bakıcısı,
- İlaç ve gıda sanayi,
- Denetimle görevli kamu kuruluşlarının ortaklaşa sorumluluğunda olan bir görevdir.
- Ayrıca ilaç kullanımının her aşamasında kayıt tutulması ve böylece ilaç kullanımının izlenmesi de son derece önemlidir.

Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı tarafından 2000 yılından itibaren Kalıntı İzleme Programı gerçekleştirilmektedir. Kalıntı İzleme Planı sonuçları değerlendirildiğinde; yıllık olarak yapılan planın bazı aşamalarında gerçekleşme tam olmamıştır. Ürün alt gruplarına göre işlenecek asgari örnek sayısına genellikle ulaşılamamıştır. Ancak örneklemenin ülkesel boyutta ve daha çok numunede olacak şekilde çoğaltılması gerekir. Örneklerde analiz edilmesi gereken kalıntı sayısı son derece düşük kalmıştır. Bazı gıda maddelerindeki kalıntı sıklığı son derece yüksektir. Analiz yönteminden kaynaklanacak şekilde kullanımı yasak olmasına rağmen bazı veteriner ilaçlarının tespit edildiği görülmektedir. Bununla birlikte analiz edilen gıda gruplarında bulunmaması gereken madde kalıntılarında rastlanmaktadır. Sığır, koyun, keçi ile bunlardan elde edilen etlerde kalıntı izleme planı da uygulamaya konulmalıdır. Kalıntı için son derece önemli olan bir kavram tolerans düzeyleridir. Dolayısıyla Kalıntı İzleme Planı sonuçları verilirken elde edilen sonuçların bu yönüyle değerlendirilmesi gerçekçi bir yaklaşım olacaktır. Ulusal ve uluslararası ölçekte kalıntı ile ilgili yaklaşımlar sadece İzleme Planları ile sınırlı kalmayıp aynı zamanda yapılan bilimsel çalışmalarla da takip edilmektedir. Bu çalışmalarda da kalıntıların sıklığı ülkelere göre değişecek şekilde %<1-20 arasında değişkenlik göstermektedir.

Kalıntı ile ilgili bütün bu değerlendirmeler ışığında unutulmaması gereken husus; veteriner ilaçları kullanıldığı süreçte hayvansal gıdalarda kalıntı riski elbette olacaktır, ama burada önemli olan kalıntı düzeyinin tolerans limitlerinin altında olmasıdır; ancak tolerans düzeyinin üzerindeki kalıntılar tüketici sağlığı yönüyle risk teşkil ederler.

Kaynaklar

- Booth,N.H. (1988). Drug and Chemical Residues in the Edible Tissues of Animals. In: Veterinary Pharmacology and Therapeutics. 6th edition. Eds: N.H. Booth, and L.E McDonald, . Iowa State Univ.Press. Ames. p: 1149-1206.
- Canlı Hayvanlar ve Hayvansal Ürünlerde Belirli Maddeler ile Bunların Kalıntılarının İzlenmesi İçin Alınacak Önlemlere Dair Yönetmelik; 17.12.2011 tarih ve 28185 sayılı Resmi Gazete.
- Council Directive. 96/23/EC. Of.J.European Communities.
- Gıda Değeri Olan Hayvanlara Uygulanması Yasaklanan ve Belli Başlı Şartlara Bağlı Hormon ve Benzeri Maddeler Hakkında Tebliğ; 2003/18; 19.06.2003 tarih, 25143 sayılı Resmi Gazete.
- Kaya,S. (1994). Besinlerdeki Veteriner İlaç Kalıntıları, Bilimsel ve Yasal Denetim. Türkiye’de Veteriner İlaçları Üretimi, Pazarlanması, Güvenli Kullanımı ve Kalıntı Sorunları Sempozyumu. 13-14 Ekim 1994. Ankara.
- Kaya,S., Ünsal,A. (2007). Besinlerdeki İlaç Kalıntıları ve Denetimi. Alınmıştır: Veteriner Hekimliğinde Farmakoloji. Cilt 2. Baskı 4. Editör: S. Kaya. Medisan. Ankara. sf: 805-845.
- Nouws,J.F.M. (1981). Tolerances and Detection of Antimicrobial Residues in Slaughtered Animals. Arc.für Lebensmittelhyg. 32:103-110.
- Pulce,C. ve ark. (1991). Collective Human Food Poisoning by Clenbuterol Residues in Veal Liver. Vet. Hum. Toxicol. 33:480-481.
- Roche,J.F. (1991). Growth Promoters. In: Veterinary Applied Pharmacology and Therapeutics. 5th edition. Eds: G.C. Brander, D.M. Pugh, R.J. Bywater. and W.L. Jenkins, Baillière Tindall. London. p: 279-290.
- Sundlof,S.F. (1993). Antimicrobial Drug Residues in Food-Producing Animals. In: Antimicrobial Therapy in Veterinary Medicine. Eds: J.F. Prescott, and J.D. Baggot. Iowa State Univ.Press. Ames. USA. p: 569-591.
- Türk Gıda Kodeksi Yönetmeliği; 29.12.2011 tarih ve 28157 Resmi Gazete.
- Veteriner Hizmetleri, Bitki Sağlığı, Gıda ve Yem Kanunu; 11.06.2010 tarih ve 5996 Resmi Gazete.
- Veteriner Tıbbi Ürünler Hakkında Yönetmelik; 24.12. 2011 Tarih Ve 28152 Sayılı Resmi Gazete.
- Yarsan,E. (2003). Hayvansal Gıdalarda Veteriner İlaç Kalıntıları. Gıda Paneli: Denizli Veteriner Hekimler Odası. 26.04.2003. Denizli.

Not: Bu makale kamuoyundaki Kalıntı ile ilgili tartışmalar üzerine Nisan ayında Derneğimiz tarafından hazırlanmış ve mesleğimizle ilgili basın-yayın kuruluşlarına gönderilerek haber haline getirilmiştir.

HABERLER

Unvan Değişikliği

- Doç.Dr. Osman ÇİFTÇİ (İnönü Üniversitesi Eczacılık Fakültesi Farmasötik Toksikoloji Anabilim Dalı, 2012).
- Doç.Dr. Firdevs MOR (Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Veteriner Fakültesi Farmakoloji ve Toksikoloji Anabilim Dalı, 2012).
- Doç.Dr. Kamil ÜNEY (Selçuk Üniversitesi Veteriner Fakültesi Farmakoloji ve Toksikoloji Anabilim Dalı, 2012).

Lisansüstü Eğitimini Tamamlayanlar

- Dr. Mansur Seymen Seymenoğlu (Ankara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, 2012).
- Yük.Lisans Hakan Büzükcaya (Ankara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, 2012).

Diğer Haberler

• 20-23 Mayıs 2012 tarihleri arasında Hollanda'nın Amsterdam şehrinde düzenlenen ve konusunda dünyanın en saygın kongrelerinden biri olan ESPO'2012 (11. International Congress of the European Society of Pediatric Otolaryngology) kongresinde 1100'ün üzerinde katılımcı sayısı ve kongrede sunulan 561 oral ve poster sunumu arasında OMÜ Tıp Fakültesi Kulak-Burun-Boğaz Anabilim Dalı ile OMÜ Veteriner Fakültesi Farmakoloji ve Toksikoloji ile Patoloji Anabilim Bilim Dallarının birlikte yürüttüğü "Is it really necessary to delay intranasal steroid treatment after functional endoscopic sinus surgery? An animal study" başlıklı çalışma üçüncülük ödülü almıştır. Çalışmada yer alan Derneğimiz üyelerinden Prof.Dr. Abdurrahman Aksoy, Dr. Dilek Güvenç ve Araş.Gör. Enes Atmaca'yı tebrik eder, başarılarının devamını dileriz.

• EAVPT Kongresinden İzlenimler: 12.Uluslararası Avrupa Veteriner Farmakoloji ve Toksikoloji Derneği Kongresi (EAVPT2012), Noordwijkerhout, Hollanda'da; 39 farklı ülkeden gelen 413 katılımcı, 131 sözlü sunum ve 172 poster sunumu ile tamamlanmıştır. Derneğimiz üyelerinden 17 araştırmacı; 18 poster ve 4 sözlü sunum ile kongreye katılmıştır. Kongrede Veteriner Hekimlikte Sürdürülebilir Antibiyotik Kullanımı için Antibiyotik Doz Seçimi, Kedilerde Klinik Farmakoloji Uygulamaları, Eğitimde Globalizasyon: İhtiyaç ve Olanaklar, Geleneksel Tedavi ve İlaç Kullanımı, Yeniden Ortaya Çıkan ve Maskelenen Mikotoksinler, Antiparazitik İlaçlarla ilgili çalıştaylar; Antibiyotik Seçimi ve *Pseudomonas aeruginosa* Dirençliliğinin Engellenmesi, Veteriner Hekimlikte Farmakogenetik, Veteriner Hekimlikte Antibiyotiklerin Sürekli Kullanımı için Antibiyotik Doz Seçimi, Veteriner Farmakolojinin Geçmiş ve Geleceği, Diplomat Dersleri, Gıda ve Tıbbi Ürünlerin Güçlü Mevzuat Sistemleri ile Güvenilirliğinin Sürdürülmesi başlıklı anahtar dersler; Antimikrobiyaller, Biyotransformasyon ve İlaç Taşıma Sistemleri, Gıda Zincirinde Kirlenmeler, Onkoterapide Yeni Gelişmeler, Reseptörler ve Sinyal İletimi, İlaç Kalın-

tıları, Farmakolojide Yenilikler, Kontaminantlar: Dioksin ve Biyomarkerlar, İlaç Taşıma Sistemleri, Antiparazitler, Ağrı ve İnflamasyon, Toksikoloji, Yeni Uygulamalar- Ürünler ve Teknoloji başlıklı oturumlar ve uygulamaya yönelik aynı başlıklı dersler sunulmuştur. Bilimsel ve sosyal anlamda yararlı geçen kongre, genç araştırmacıların kendini geliştirmesi ve yeni araştırmalar için işbirlikleri oluşturulması için bir fırsat oluşturmuştur. 2015 Kongresi Nantes, Fransa'da yapılacaktır.

- Avrupa Birliği'nin en önemli programlarından olan Erasmus'un Gümüş Yılı (25. Yılı) kutlamaları etkinlikleri çerçevesinde programa dahil 33 ülkenin büyükelçileri seçilmiştir. Türkiye

Öğrenci Büyükelçisi olarak seçilen Derneğimiz üyesi Dr. Begüm Yurdakök, 30-31 Ocak 2012 tarihleri arasında Brüksel'deki etkinliklerde ülkemizi temsil etmiştir.

- Şubat 2012 tarihinde DİAGEN Firması sponsorluğunda, Derneğimiz ve Küçük Hayvan Veteriner Hekimleri Derneği ile ortaklaşa "Kedi ve Köpekler için Zehirli Bitkiler" isimli poster çalışması gerçekleştirilmiş ve ülkemizin çeşitli yerlerinde serbest veteriner hekimlik hizmetinde bulunan meslektaşlarımıza ulaştırılmıştır.

DUYURU

Veteriner Farmakoloji ve Toksikoloji Derneği 7. Olağan Genel Kurulu Eylül ayında gerçekleştirilecektir. Genel Kurul tarihi ve yeri hakkında detaylı bilgi ilerleyen günlerde dernek web sayfasından yapılacaktır.

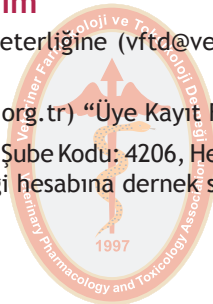
Yakın Tarihte Gerçekleştirilecek Olan Etkinlikler

Etkinlik Adı	Tarih	Yeri	Web
European Association of Clinical Pharmacology and Therapeutics (EACPT) Summer School on Education organized by the Dutch Society for Clinical Pharmacology and Biopharmacy (DSCP), EACPT, and the VU University Medical Center (VUmc)	23-25 Ağustos 2012	Amsterdam, Hollanda	http://www.eacpt-amsterdam.nl/
15 th European Congress on Biotechnology	23-26 Eylül 2012	İstanbul	http://www.ecb15.org
Course on Animal Welfare Science, Ethics and Law 2012	9-21 Eylül 2012	Cambridge, İngiltere	http://www.cawsel.com/index.php
8. CTDC Congress on Toxicology in Developing Countries	10-14 Eylül 2012	Bankok, Tayland	http://www.thaitox.org/8ctdc
Vaccines and Diagnostics for Transboundary Animal Diseases Workshop	17-19 Eylül 2012	Iowa, ABD	http://www.worldvet.org/node/9620
European Society of Toxicology in Vitro 2012 International Conference, ESTIV2012	16-19 Ekim 2012	Lizbon, Portekiz	http://www.estiv2012.com/
Bilinçli Antibiyotik Kullanımı ve Antimikrobiyal Direnç Sempozyumu (Uluslararası Katılımlı)	18 Ekim 2012	Ankara	http://www.tvhb.org.tr
12 th International Society of Pharmacovigilance Annual Meeting - New Landscapes in Pharmacovigilance	30 Ekim-2 Kasım 2012	Cancun, Meksika	http://www.isop2012.org
44 th Brazilian Congress of Pharmacology and Experimental Therapeutics	6-9 Kasım 2012	Foz do Iguaçu, Brazil	http://www.sbfte.org.br
Advances in veterinary toxicology: The use of IV fat as an antidote for fat-soluble toxins	14 Kasım 2012	Online	http://vetvine.com/list/index/education
8. Uluslararası Katılımlı Türk Toksikoloji Derneği Kongresi	14-15 Kasım 2012	Antalya	http://ttdkongre2012.org/

Derneğe Üye Olmak İçin Ne Yapmalıyım

Aşağıdaki belgeleri hazırlayıp, dernek genel sekreterliğine (vftd@vetfarmatoks.org.tr yada vetfarmatoks@gmail.com) elden, normal posta yada kurye yoluyla ulaştırınız.

- Dernek E-posta adresinden (www.vetfarmatoks.org.tr) “Üye Kayıt Formu”,
- Banka Dekontu (Türkiye İş Bankası Dışkapı Şubesi, Şube Kodu: 4206, Hesap No: 0796832, IBAN: TR130006400000142060796832 no’lu Veteriner Farmakoloji ve Toksikoloji Derneği hesabına dernek sitesinde (www.vetfarmatoks.org.tr) belirtilen giriş ve yıllık aidatı),
- Nüfus cüzdanı fotokopisi,
- 2 adet vesikalık fotoğraf.

BÜLTEN Veteriner Farmakoloji ve Toksikoloji Derneği Yayın Organıdır.	Bülten Yayın Kurulu
Dernek üyelerine ücretsiz olarak gönderilir.	Dr. Levent ALTINTAŞ
Yıl: 2012 • Sayı: 6 • ISSN 1309-4769	Dr. Begüm YURDAKÖK
Sahibi: Prof.Dr. Ender YARSAN	Dr. Hüsamettin EKİCİ
Yazı İşleri Müdürü: Dr. Levent ALTINTAŞ	Dr. Fevziye İpek KESKİN
Dernek ve Yazışma Adresi: Atmaca Sokak No: 8/3 06110, Dışkapı- Ankara Tel. 0312-3112426 - Belgegeçer: 0312-3176073	Basım Tarihi ve Adet: 27 Temmuz 2012 • 500 adet Yerel süreli yayındır, 6 ayda bir yayınlanır.
Tasarım ve Baskı: Medisan Yayınevi Ltd.Şti. Tel. 0312-3110057 - 3110087 Çankırı Caddesi 45/ 347 Ulus - Ankara	Bültende yayınlanan yazıların sorumluluğu yazarlarına aittir.